

В митологичните представи на народа ни **вратата** е едно от сакралните места в дома и се разглежда паралелно с **прага и**

ключовете

. Тя притежава функциите на медиатор между усвоеното, облагороденото пространство и чуждото, враждебното. Тя се асоциира с границата и прехода. Разглеждана като алтернатива на

пътя

, тя едновременно символизира началото и края, целта, стремежа към напредък и благоприятния изход.

Вратата притежава амбивалентни характеристики в символното си съдържание - тя олицетворява дуалистичния характер на народните вярвания, изразени чрез почитането на противостоящите двойки "вход-изход", "отворена-затворена", "начало-край", "ден-нощ", "отключена-заклучена" и др. Вратата участва в обредни практики с апотропейна и катартична насоченост, както и в посветителските ритуали на прехода - промяна в социума, встъпване в брак, преодоляване на ограниченията и условностите, въвеждане в Тайнството Свето Кръщение и др.

Над вратата се поставят амулети с апотропейна насоченост, с цел предпазване на дома от зловредни енергийни влияния и вмешателства. Като универсален носител на представите за късмет и благоденствие, там се разполага [подкова](#), а срещу входната врата - фигурка на

Баба Яга

, огледало и др. В народните вярвания вратата е важен енергиен център и отразяващите предмети способстват за отблъскване и неутрализиране на негативните енергии.

В случаи на годеж, [сватба](#), кръщение, посветителски обредни практики входната врата се закичва с гирлянди от [цветя](#), съобразно сезона.

На [Цветница](#) , [Гергьовден](#) и [Лазаровден](#) входната врата е обкичена с венци от върбови клонки. Обредността е предимно женска и участниците в Лазарските шествия се посрещат с [хляб](#) и сол, след което се пристъпва към изпълнение на останалите елементи от празничния ритуал.

Спецификата в обредността на [Петровден](#) , [Петковден](#) и [Петльовден](#) е, че при правенето на [курбан](#) жертвеното животно (петел) трябва да се заколи при входната врата.

На [Еньовден](#) , [Свети Пантелеймон](#) , [свети Врач и Празникът на св. Козма и Дамян](#) се поставят китки с [ароматни растения](#) и лековити билки.

Като част от Коледната украса е прието на входната врата да се поставя венец, направен от джел, иглолистни клонки, [черупкови плодове](#) , стъклени играчки, звънчета, сушени плодове, пуканки и др. В ритуалността на Великден изразително присъствие като култов атрибут има яйцето и за това в украсата на вратата се включват фигурки с яйцевидна форма, пролетни цветя, цъфнали клонки..

[Хелоуин](#)

ският венец се изплита от есенни цветя, дребни тикви, восъчни фигурки, свещи и др.

В митологията на древен Рим портите са култов атрибут на Бог Янус - покровител на посвещението в Мистериите и инициацията. Месец [януари](#) носи името му и обхваща времеви диапазон на ритуалите и празничните шествия, устроени в чест на Божеството. Янус има власт над

[циклите](#)

в природата, над

[Дните на Пролетното и Есенното равноденствие, Лятното и Зимното слънцестоене.](#)

Той съхранява ключовете от

Вратата на Боговете

и

Вратата на хората

, които поставят началото на

[два](#)

пътя - на материалното и духовното. В алегоричен аспект те са популярни като "Вратите на Ада" (Janua inferni") и "Вратите на Небето" (Janua Coeli").

В Християнската митологична система вратата е символен семантичен аналог на [Христос](#) и се свързва с поканата за проповед, събеседване, учение. Тя е сакрален израз на началото и края и с нея се свързват представите за дадения / отнетия шанс, възможност, перспектива. Чрез нея се осъществява достъпа до Откровението и съприкосновението с хармонията в Космоса.

Веднъж излязла от употреба, [старата порта](#) не може да бъде изгорена, нарязана или унищожена - тя продължава да съхранява в себе си характеристиките на свещен предмет.